

Pk-yrittäjäbarometri

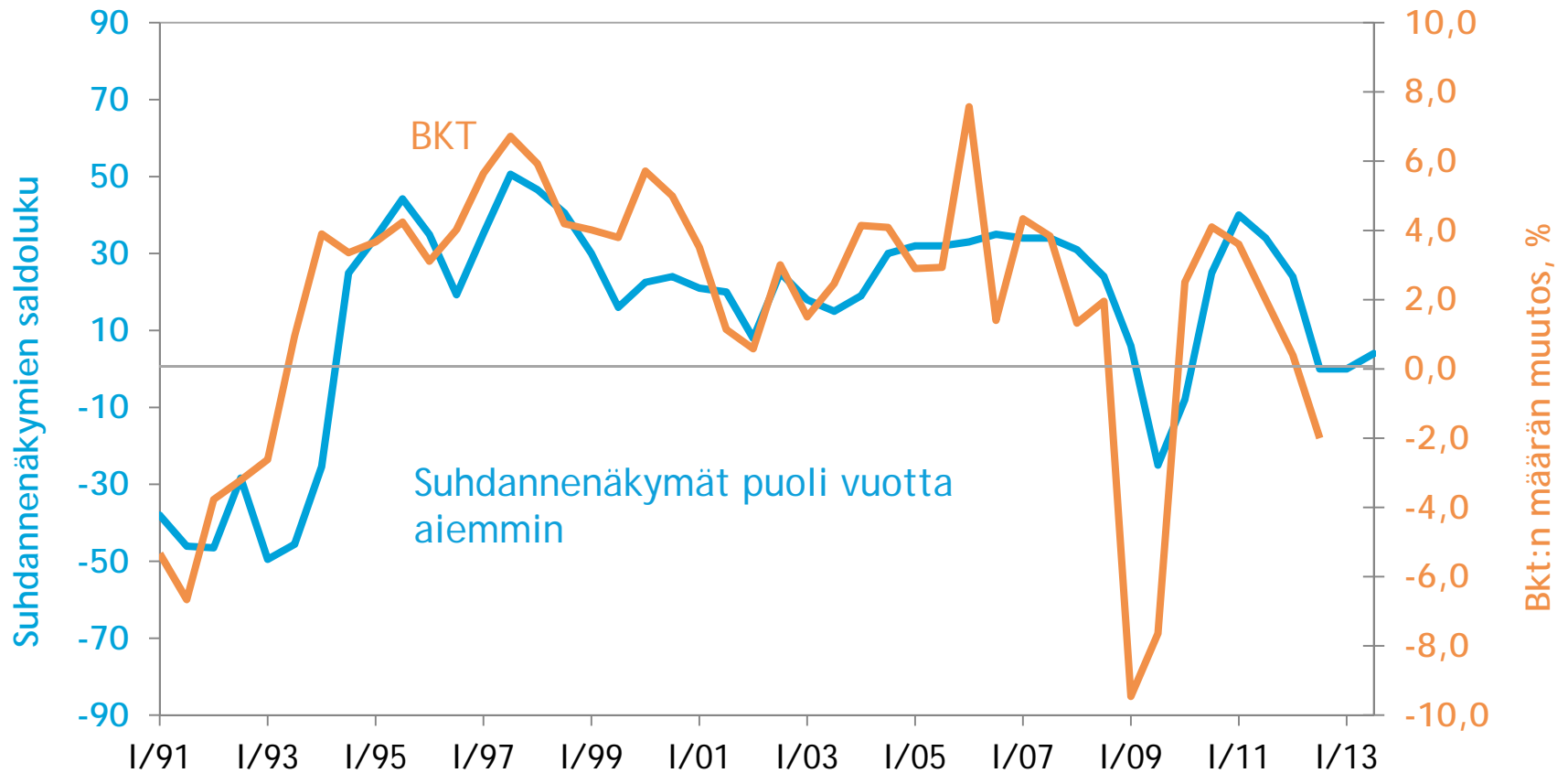
Syksy 2013

Aineisto ja ennustekyky

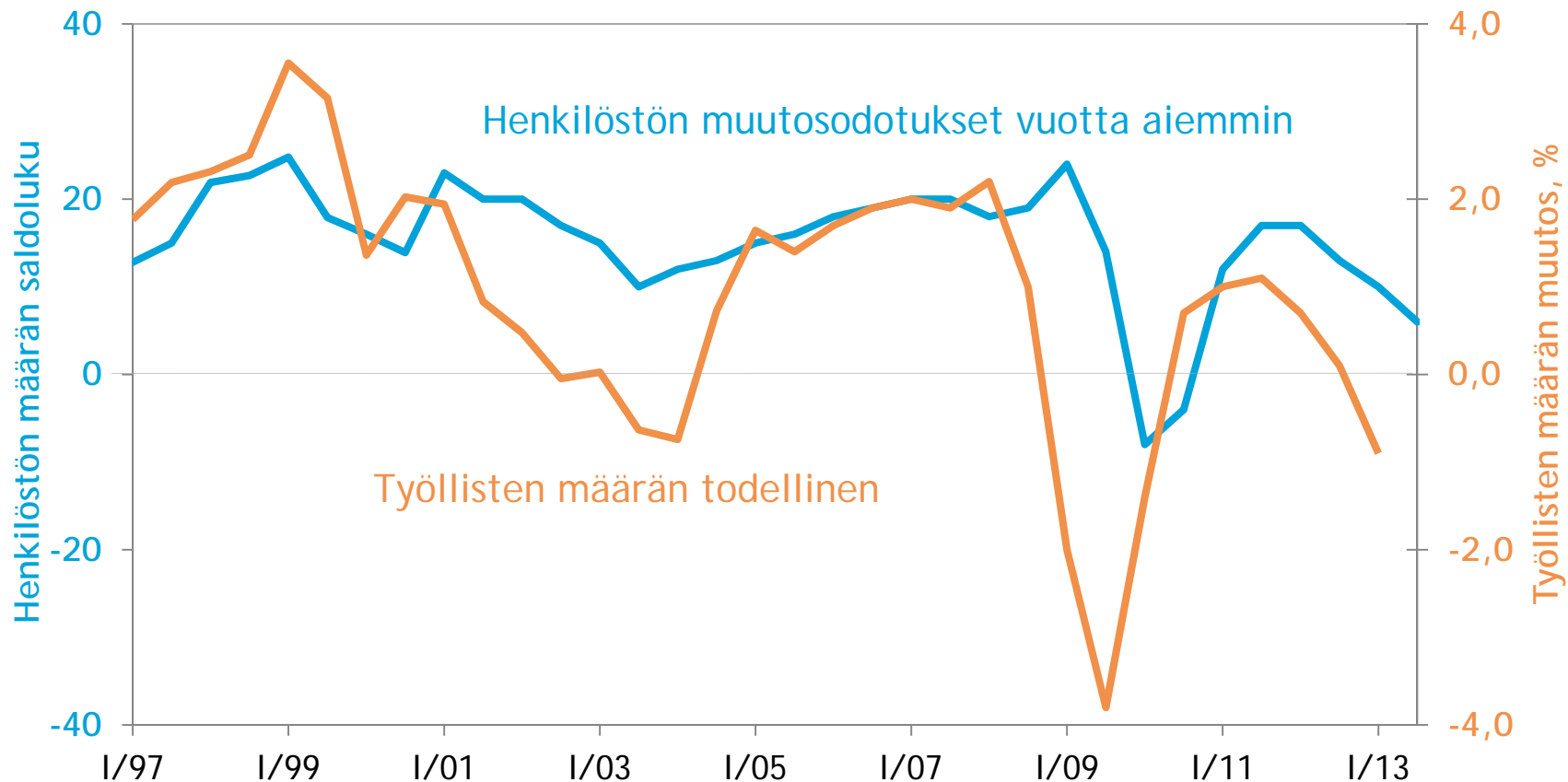

Suhdannenäkymät ja BKT

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Odotukset henkilöstömäärästä ja työllisyys

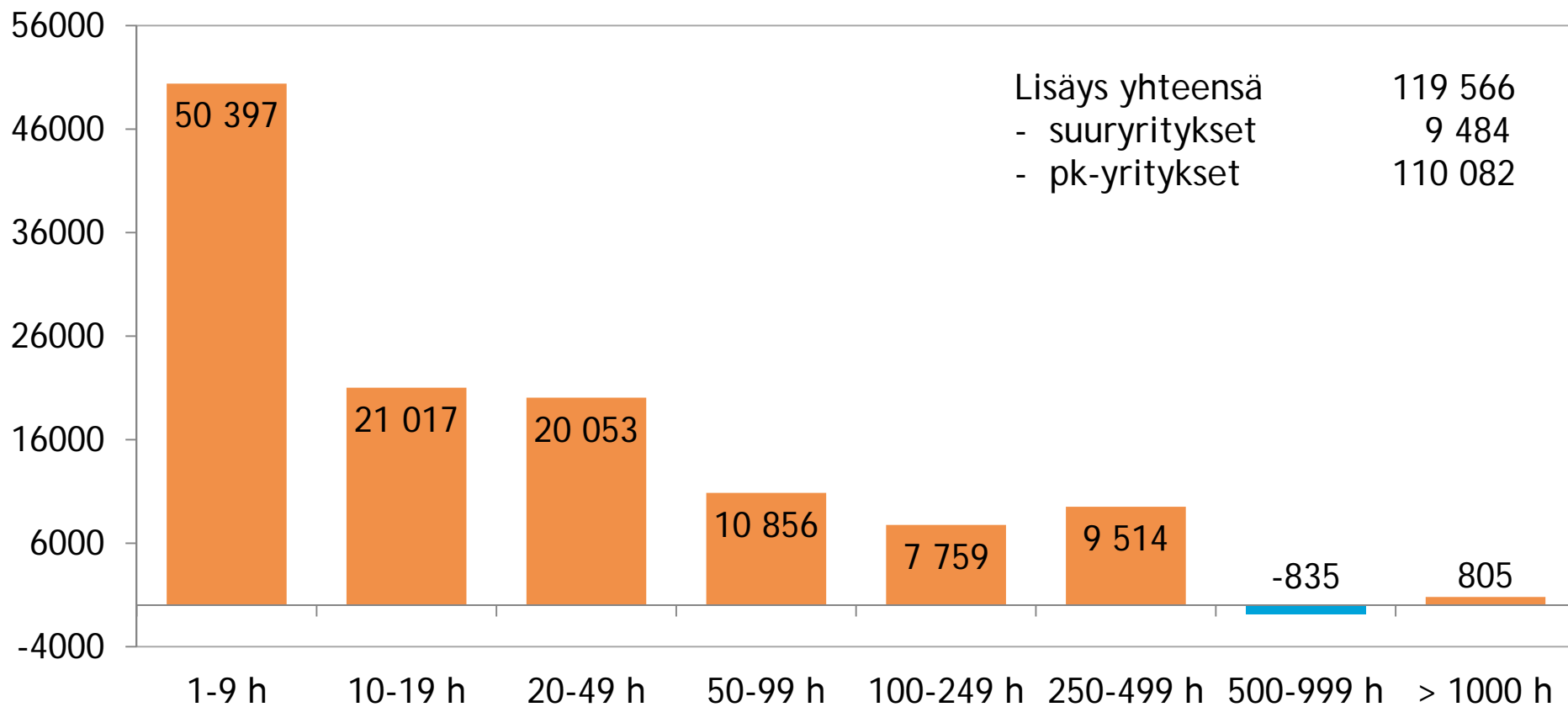
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Pk-yritykset kansantaloudessa

Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001-2011

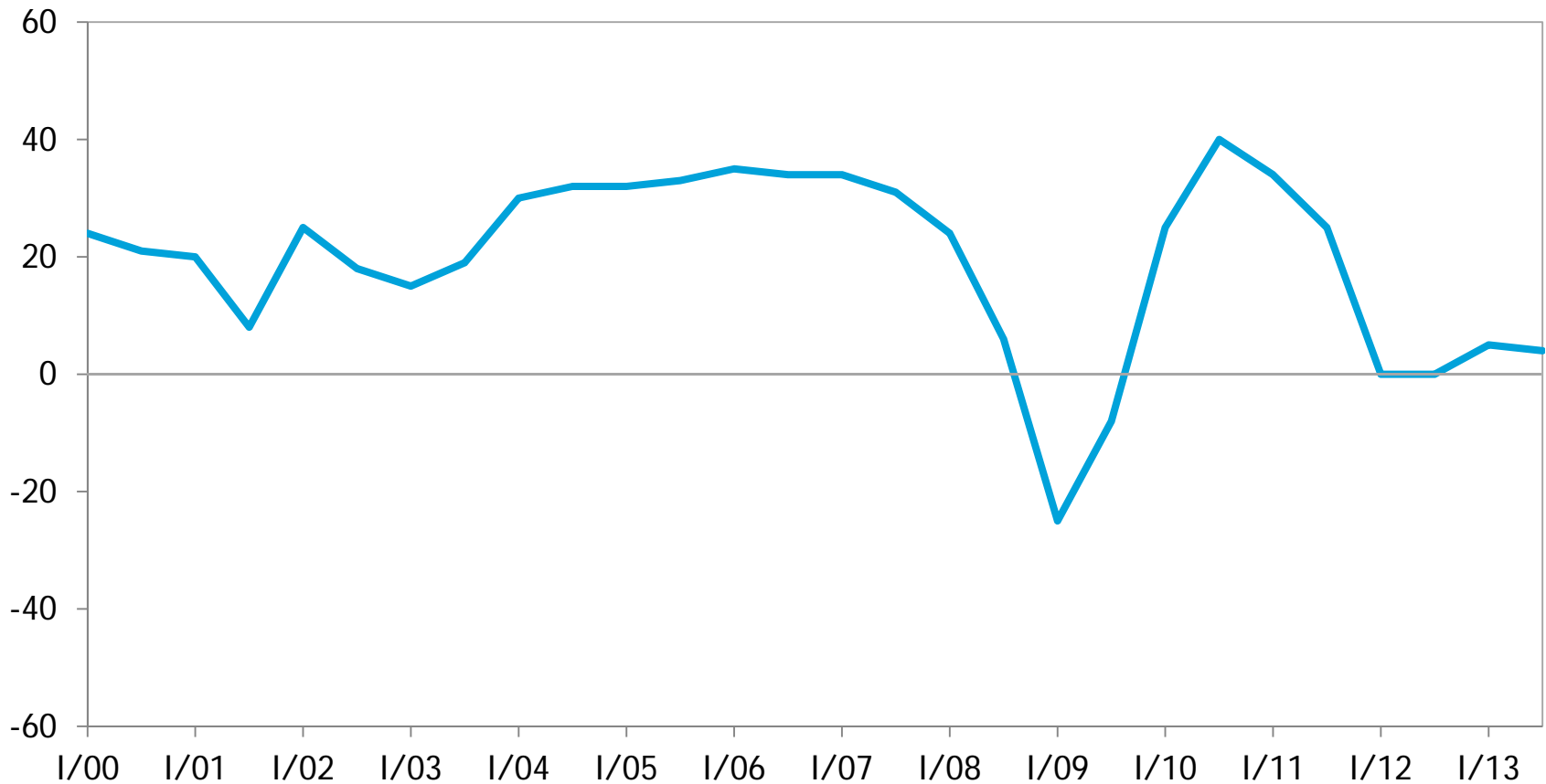
Lähde: Tilastokeskus. Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa- ja metsätalous

---

Suhdanteet

Yleiset suhdannenäkymät, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2013

Yleiset suhdannenäkymät 1/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	25	54	21	4
Toimialoittain				
Teollisuus	28	45	27	1
Rakentaminen	23	57	20	3
Kauppa	22	49	29	-7
Palvelut	26	56	18	8
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	63	25	12	51
Kasvuhakuiset	35	50	15	20
Asemansa säilyttäjät	16	59	25	-9
Ei kasvutavoitetta	9	69	22	-13
Toimintansa lopettavat	3	39	58	-55

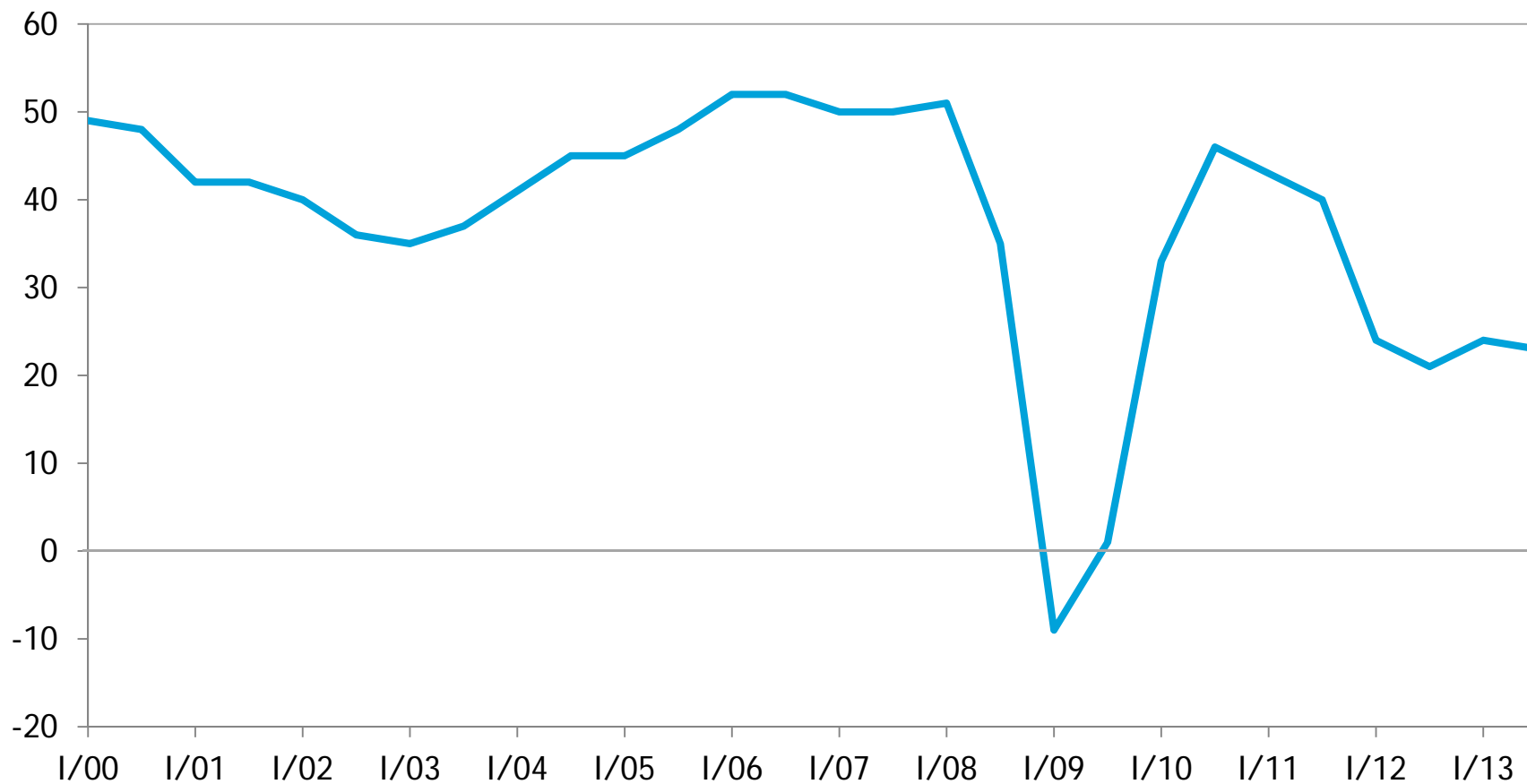
Lähde: Pk-yrity sbarometri, syksy 2013

Yleiset suhdannenäkymät 2/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	26	56	18	8
5-9 henkilöä	24	54	22	2
10-19 henkilöä	22	49	29	-7
20-49 henkilöä	22	53	25	-3
yli 50 henkilöä	21	46	33	-12
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	16	55	29	-13
1990-1999	19	56	25	-6
2000-2009	25	56	19	6
2010 jälkeen	44	44	12	32

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

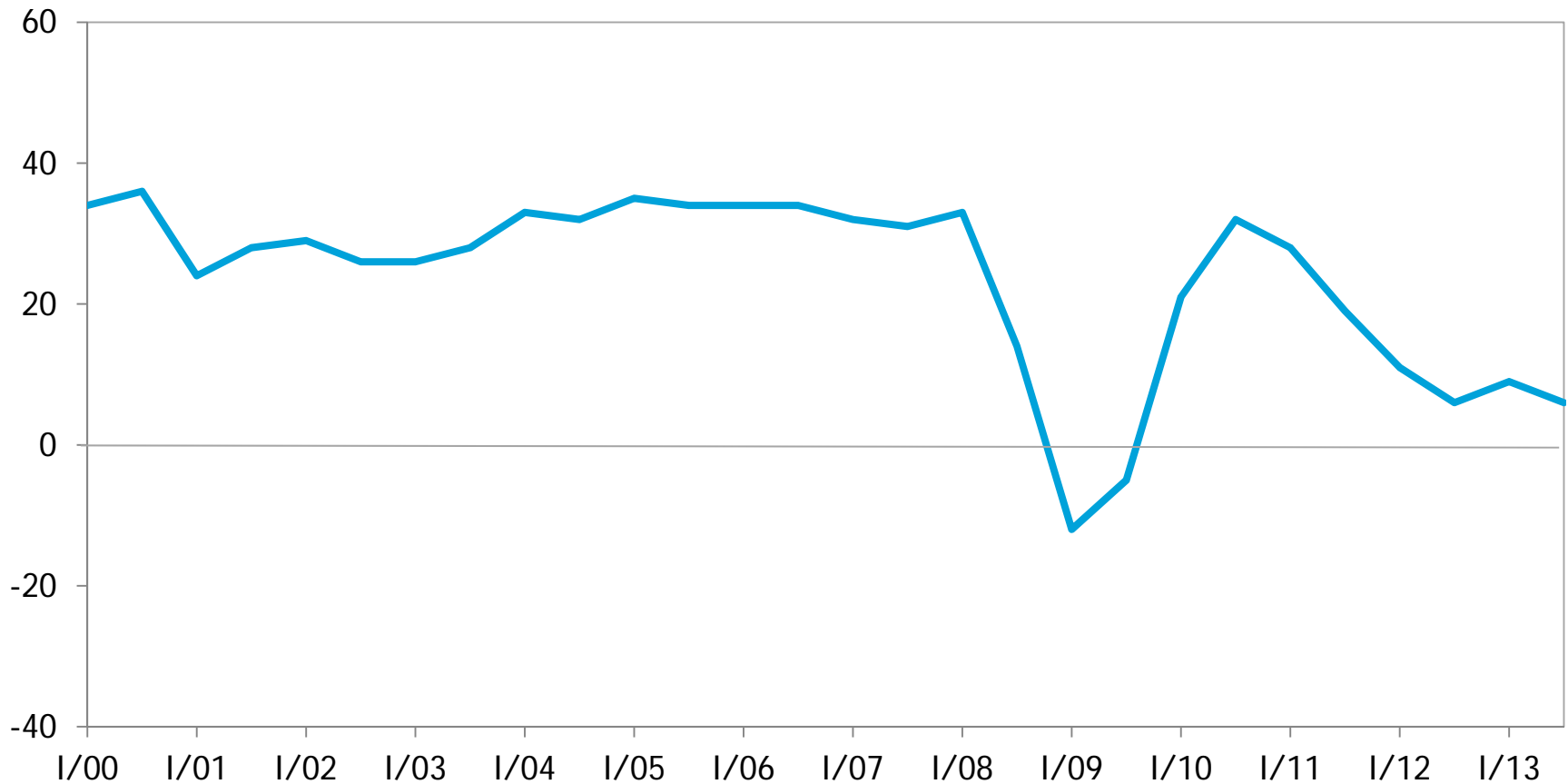
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Liikevaihdon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	41	41	18	23
Teollisuus	48	33	19	29
Rakentaminen	37	44	19	18
Kauppa	37	39	24	13
Palvelut	42	42	16	26

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

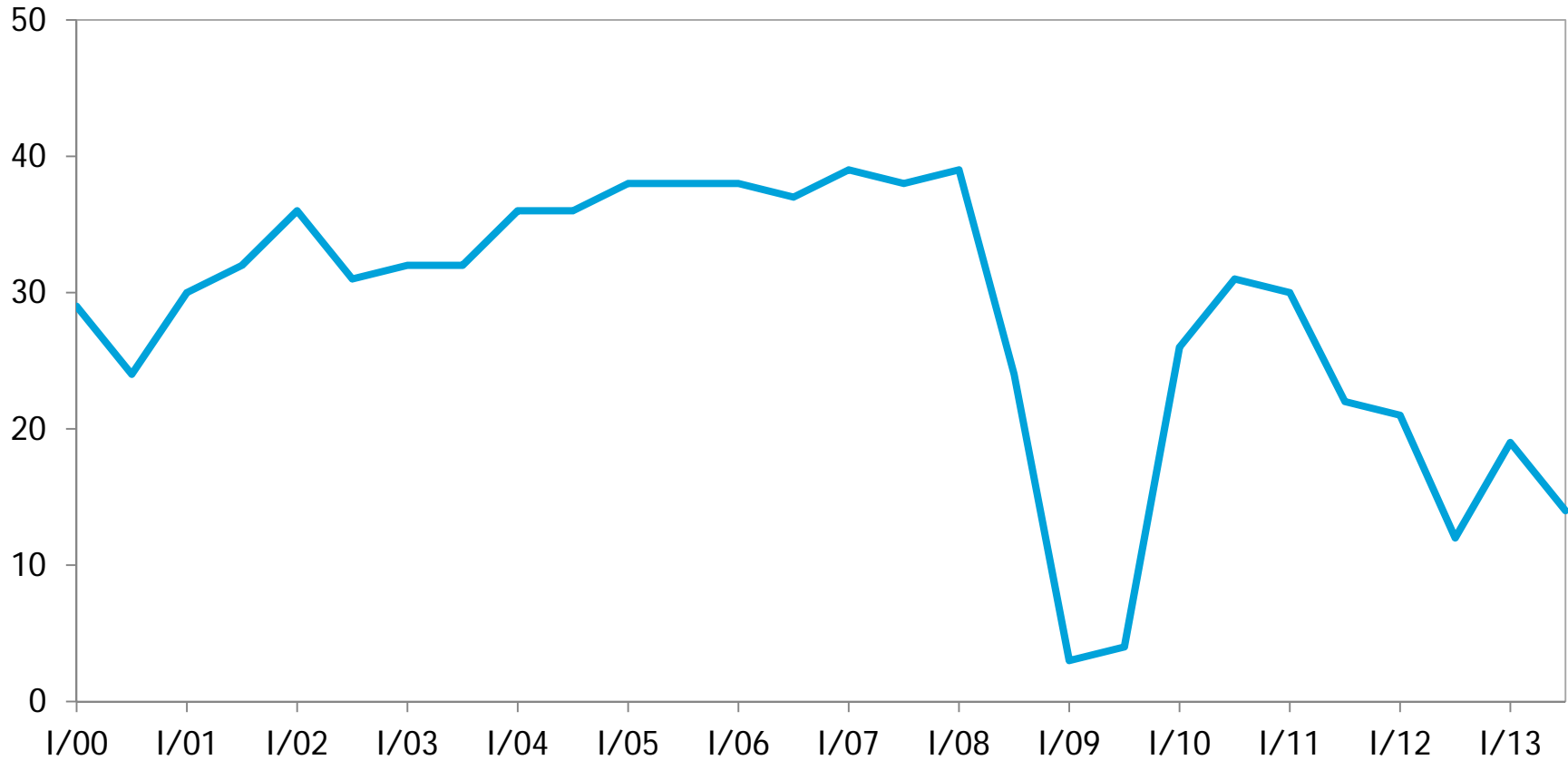
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Kannattavuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	30	46	24	6
Teollisuus	33	41	26	7
Rakentaminen	27	48	25	2
Kauppa	24	43	33	-9
Palvelut	32	47	21	11

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

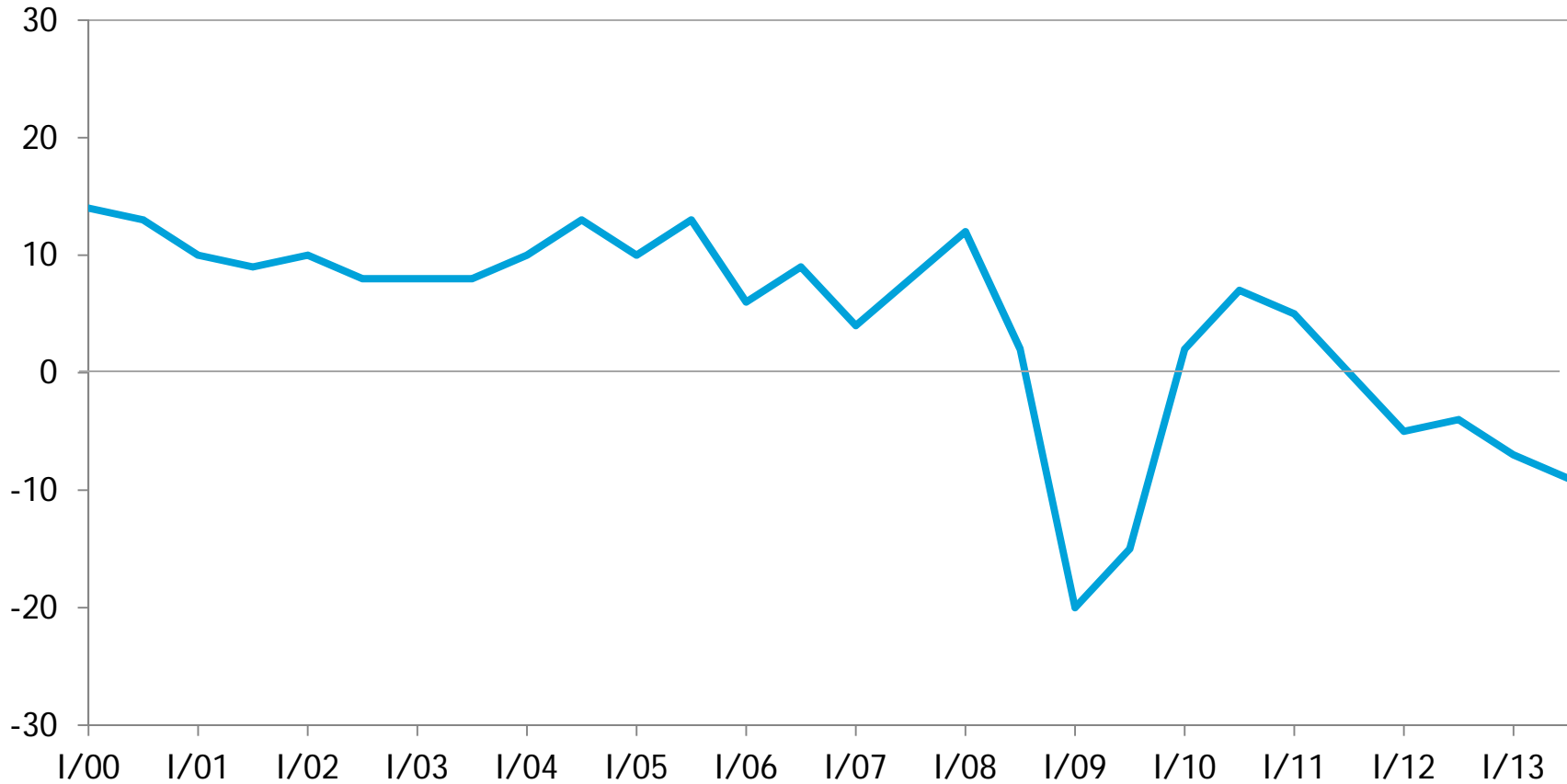
Vakavaraisuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	29	56	15	14
Teollisuus	31	53	16	15
Rakentaminen	28	58	14	14
Kauppa	25	56	19	6
Palvelut	30	56	14	16

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

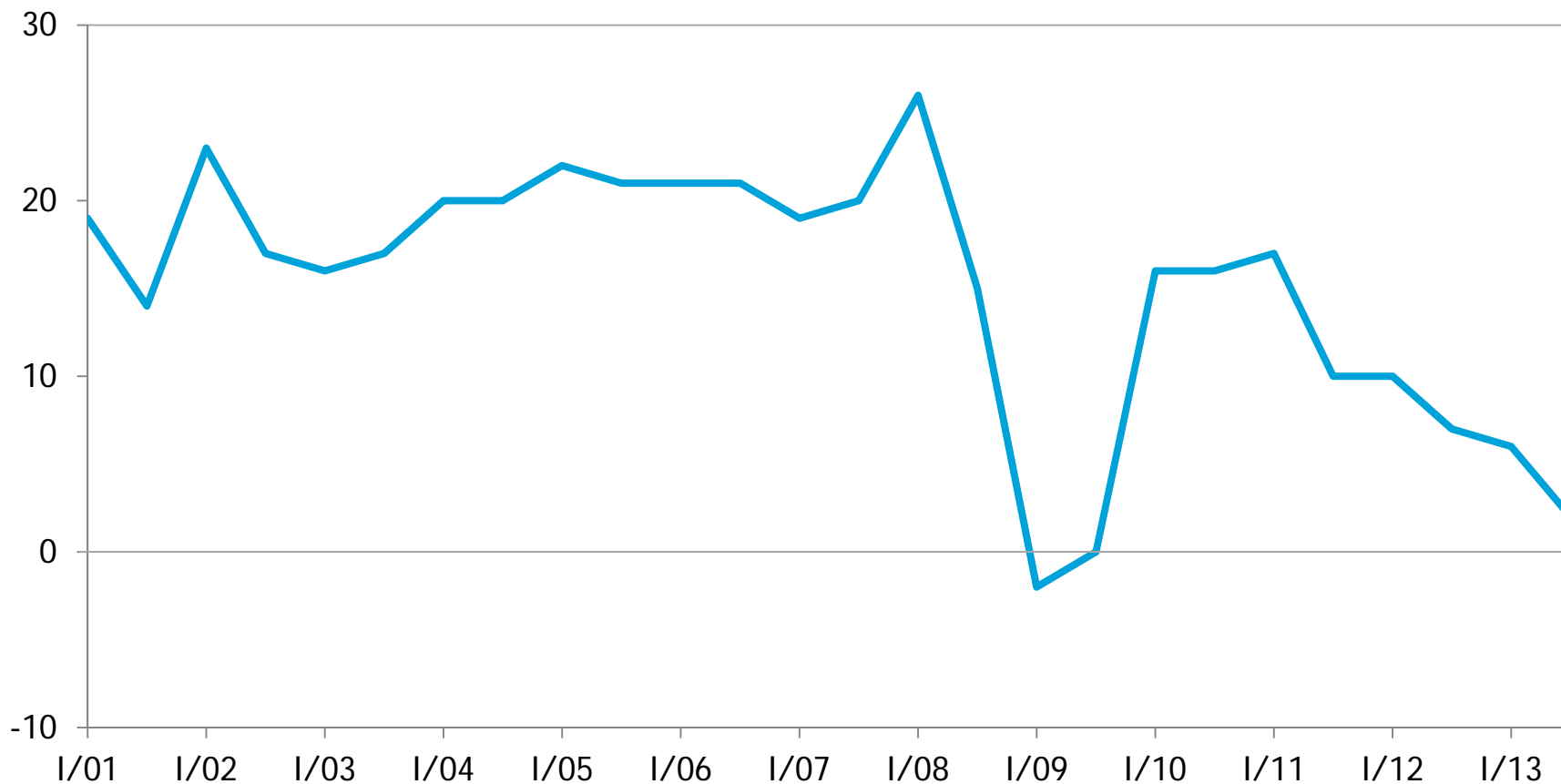
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Investointien arvon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	17	57	26	-9
Teollisuus	23	48	29	-6
Rakentaminen	19	56	25	-6
Kauppa	14	53	33	-19
Palvelut	16	60	24	-8

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Tuotekehityspanostusten muutosodotukset, saldoluku

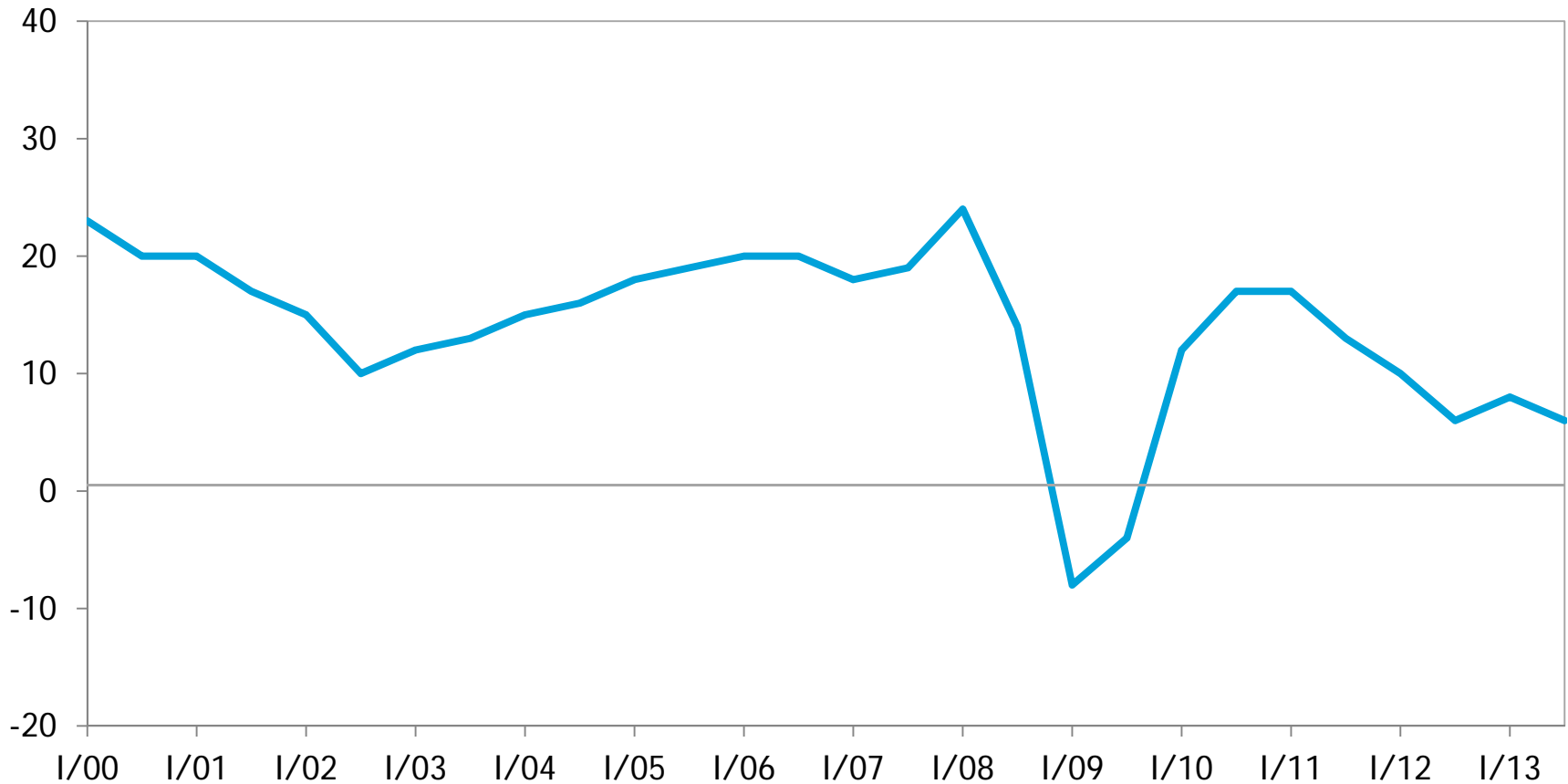
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Tuotekehityspanostusten muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	21	60	19	2
Teollisuus	24	57	19	5
Rakentaminen	18	62	20	-2
Kauppa	16	60	24	-8
Palvelut	22	61	17	5

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Henkilöstön määrän muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	17	72	11	6
Teollisuus	21	62	17	4
Rakentaminen	20	69	11	9
Kauppa	12	73	15	-3
Palvelut	17	74	9	8

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Vientiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Vientiä harjoittavat	14	45	7	20	9

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Vientiyritysten odotukset viennin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	45	43	12	33
Teollisuus	53	36	11	42
Rakentaminen	41	55	4	37
Kauppa	38	46	16	22
Palvelut	43	44	13	30

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa tuontia	19	48	12	47	8

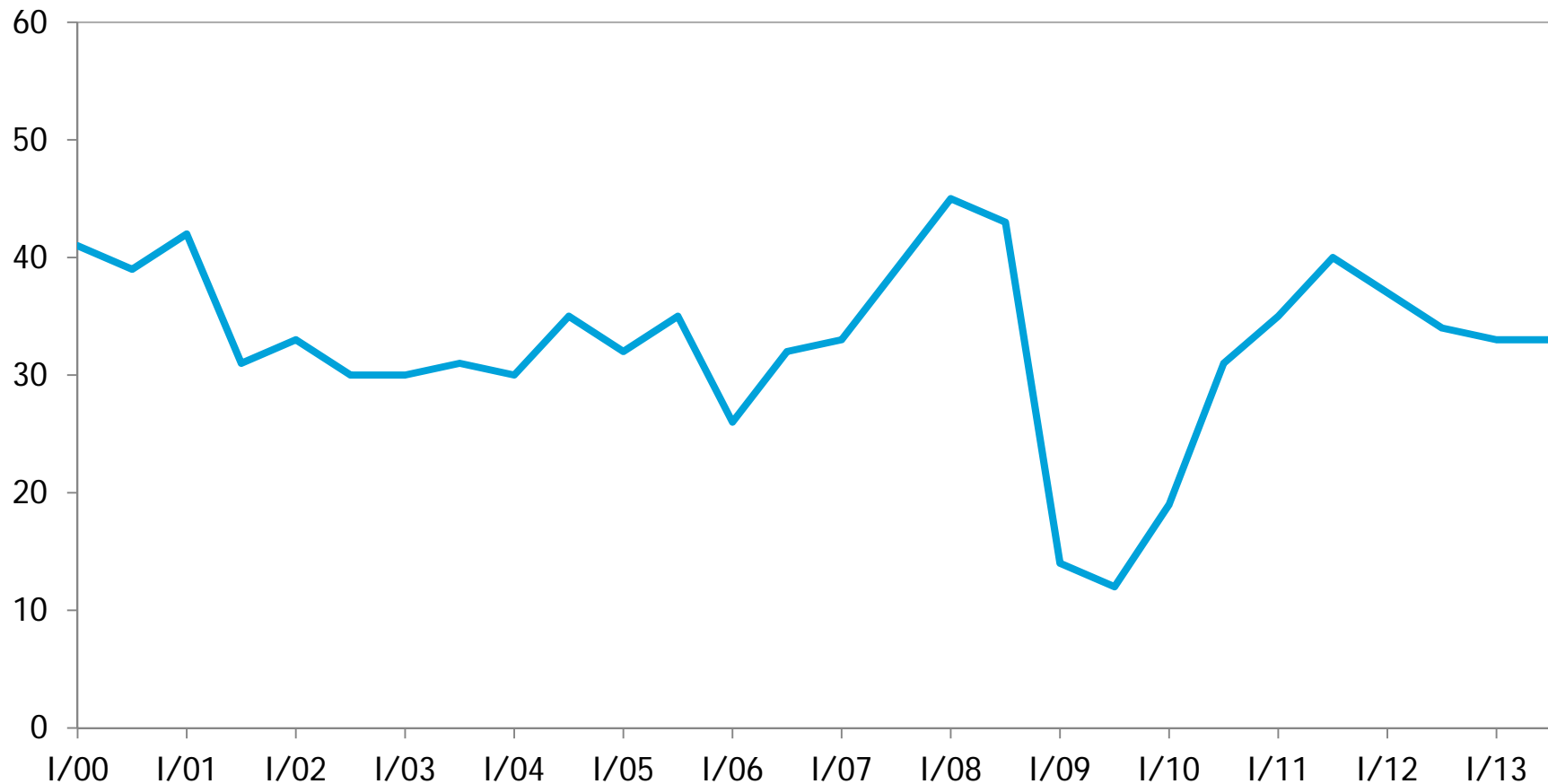
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	35	47	18	17
Teollisuus	34	52	14	20
Rakentaminen	35	52	13	22
Kauppa	40	39	21	19
Palvelut	25	56	19	6

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

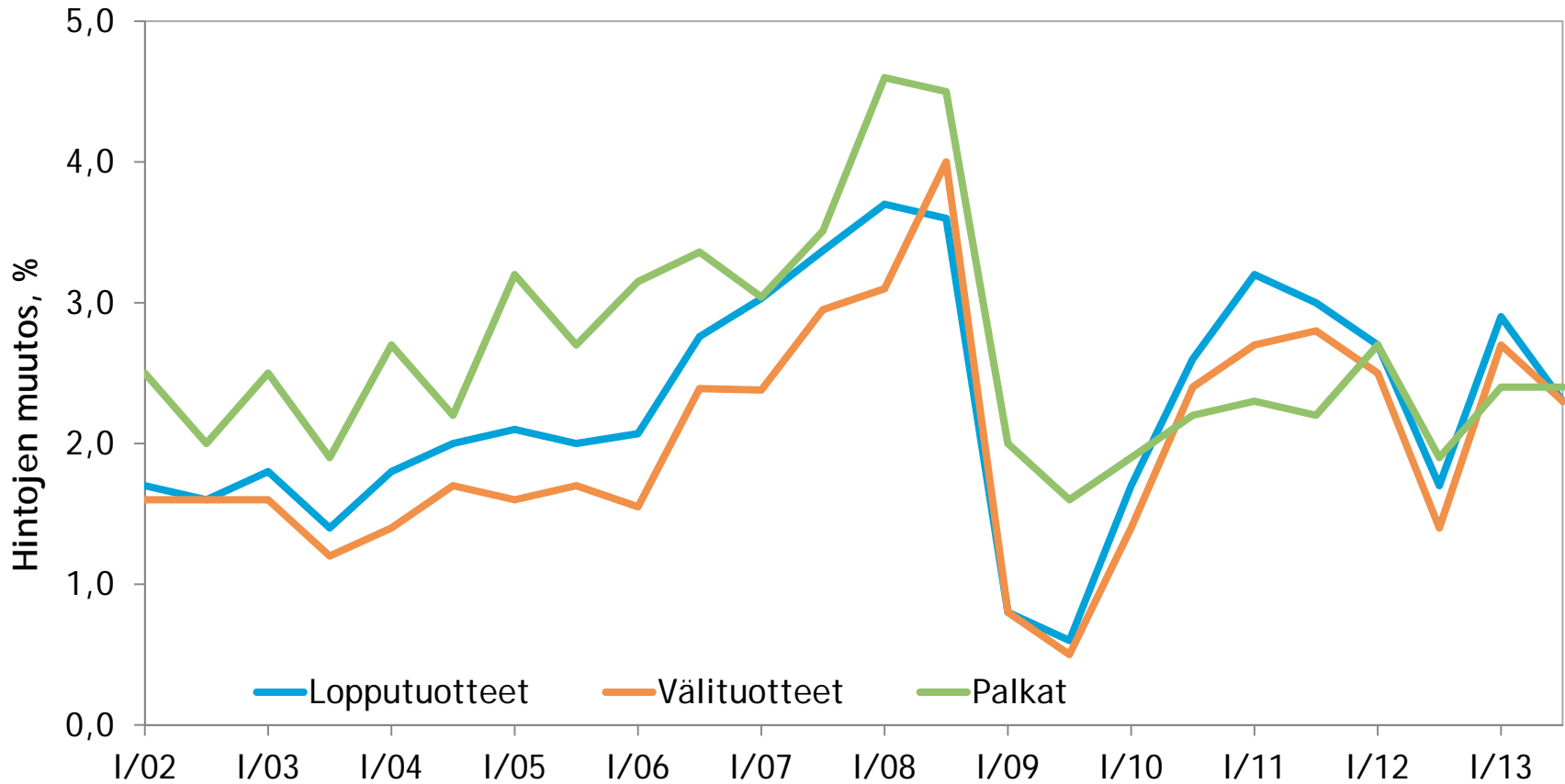
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Tuotantokustannusten muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	42	49	9	33
Teollisuus	43	46	11	32
Rakentaminen	44	48	8	36
Kauppa	39	50	11	28
Palvelut	42	49	9	33

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Inflaatio-odotukset

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Odotukset inflaation tasosta, %

	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	2,3	2,3	2,4
Teollisuus	1,4	2,2	2,3
Rakentaminen	2,2	2,2	2,0
Kauppa	1,9	2,1	2,2
Palvelut	2,6	2,5	2,5

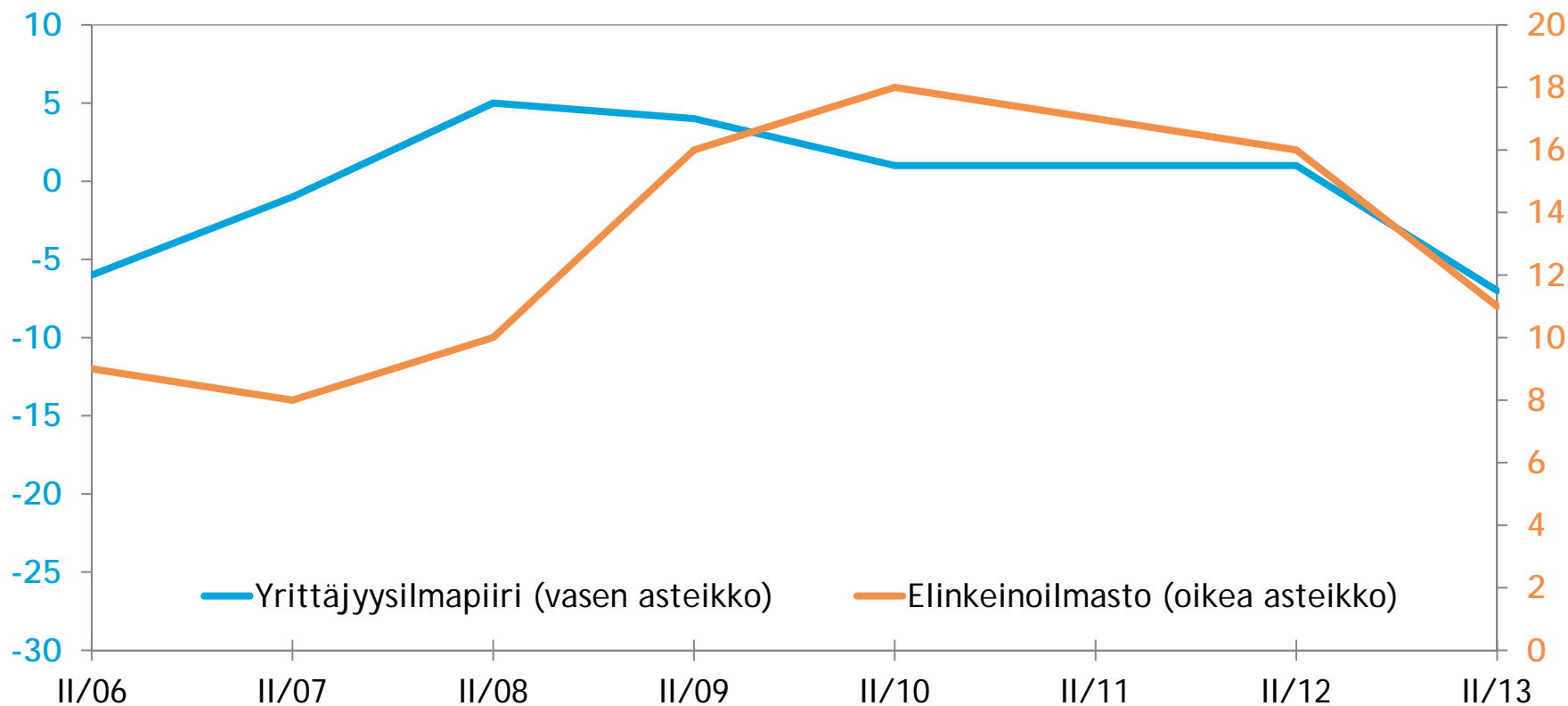
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Toimintaympäristö,
kasvuhakuisuus ja
sopeutuminen

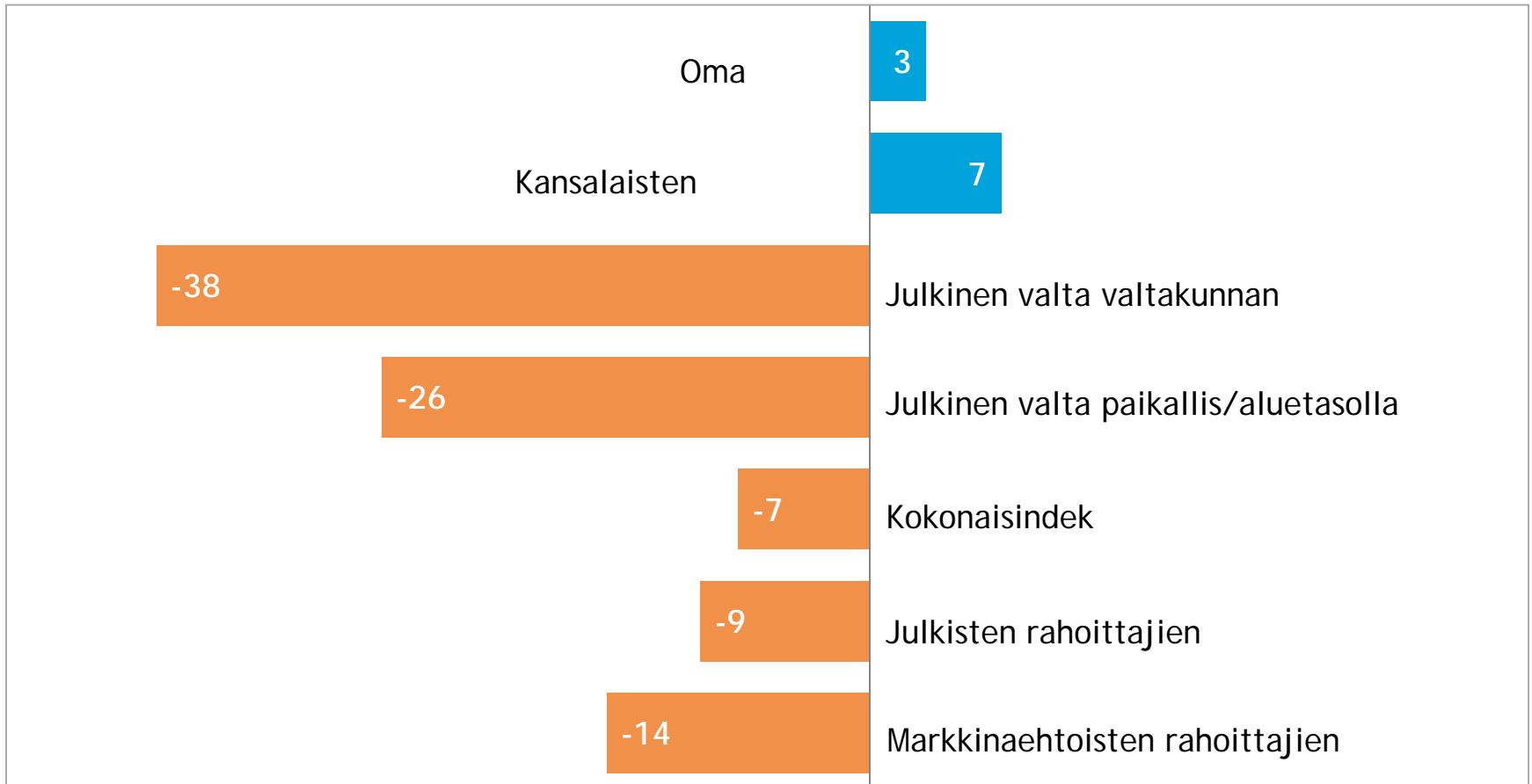
Yrittäjyysilmapiiri ja elinkeinoilmasto, kokonaisindeksi

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Yrittäjyysilmapiiri, indeksi

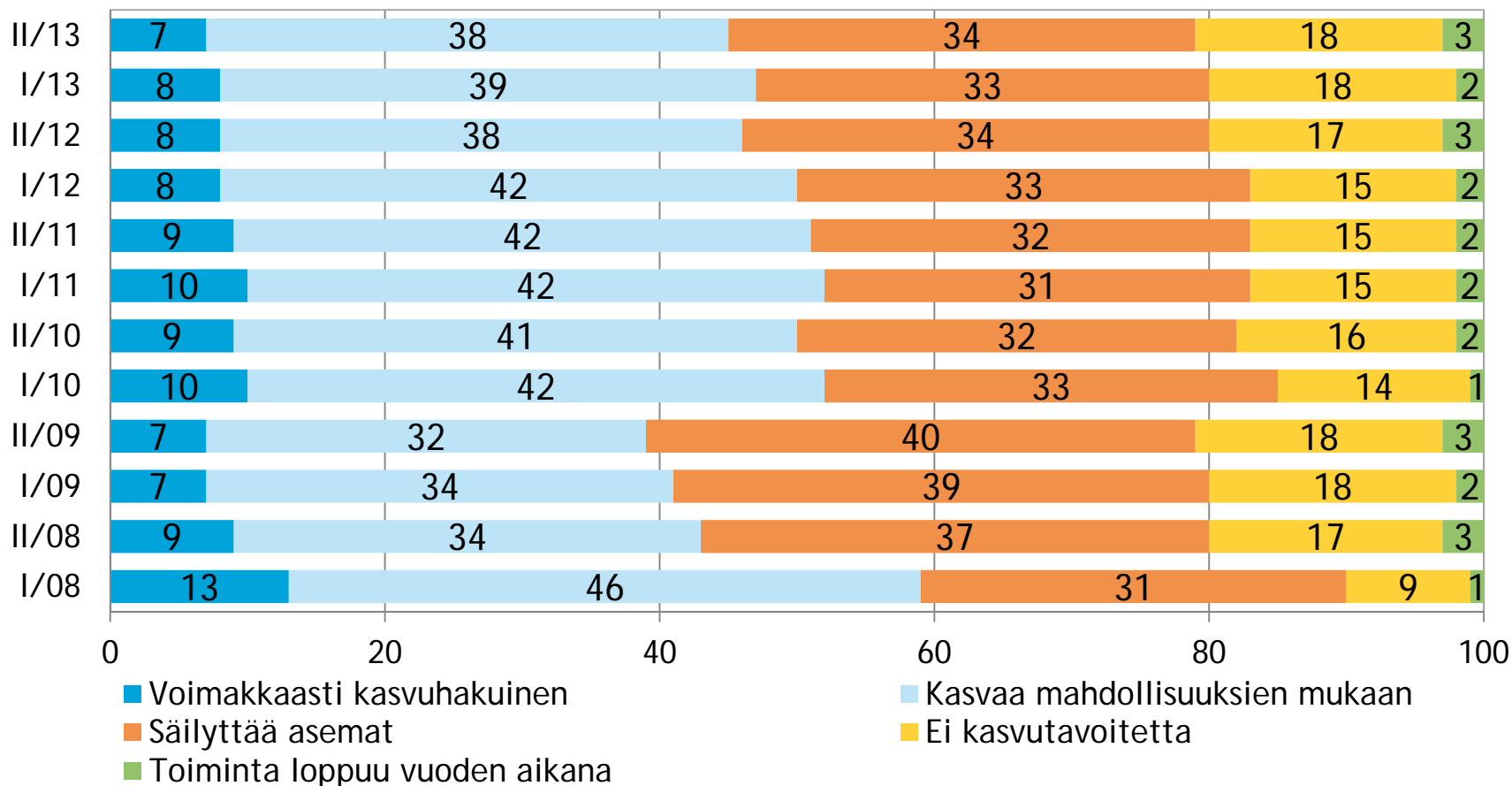
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Kokemukset yrittäjyysilmapiiristä

	Oma kokemus	Kansalaisten suhtautuminen	Julkinen valta valtakunnan tasolla	Julkinen valta paikallis/alueetasolla	Kokonaisindeksi
Kaikki yritykset	3	7	-38	-26	-7
Toimialoittain					
Teollisuus	4	6	-36	-21	-6
Rakentaminen	3	6	-40	-29	-8
Kauppa	-3	2	-44	-32	-13
Palvelut	4	8	-36	-25	-6
Kasvuhakuisuuden mukaan					
Voimakkaasti kasvuhakuiset	8	11	-37	-26	-4
Kasvuhakuiset	7	9	-36	-24	-4
Asemansa säilyttäjät	1	5	-38	-27	-9
Ei kasvutavoitetta	-1	5	-40	-25	-10
Toimintansa lopettavat	-21	-9	-51	-44	-26
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	1	5	-37	-25	-8
1990-1999	-1	1	-41	-30	-12
2000-2009	3	9	-39	-27	-7
2010-	11	14	-32	-20	0

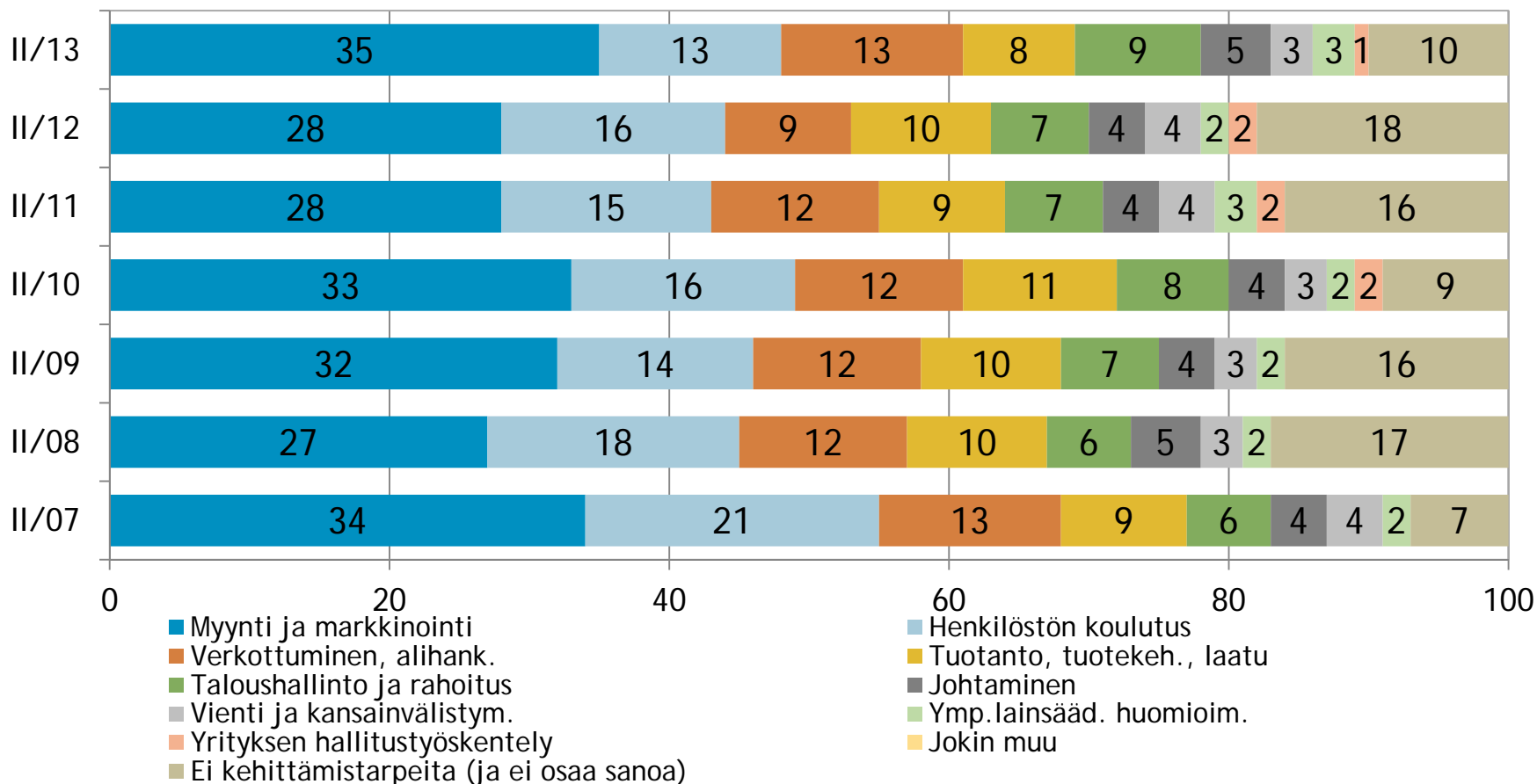
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Kasvuhakuisuuden kehitys

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syyskuu 2013

Tärkein kehittämistarve

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	7	38	34	18	3
Toimialoittain					
Teollisuus	13	44	29	12	2
Rakentaminen	6	34	38	20	2
Kauppa	6	45	37	9	3
Palvelut	7	36	32	22	3
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	5	33	33	25	4
5-9 henkilöä	8	43	38	9	2
10-19 henkilöä	8	45	36	9	2
20-49 henkilöä	14	49	33	4	0
yli 50 henkilöä	19	51	26	3	1
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	5	34	39	19	3
1990-1999	4	36	36	21	3
2000-2009	8	38	33	19	2
2010-	15	47	26	10	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Yrityksen tärkein kehittämistarve, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Johtaminen	5	5	6	4	4
Yrityksen hallitustyöskentely	1	1	2	1	1
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	13	7	14	13	15
Markkinointi ja myynti	35	32	23	45	37
Vienti ja kansainvälistyminen	3	10	1	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	9	9	10	8	8
Tuotanto ja materiaalityöskentely, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	8	19	11	6	7
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	7	18	9	13
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	3	3	4	2	2
Ei kehittämistarpeita/ei osaa sanoa	10	7	11	9	11

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	47	59	51	54	43
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
On lainaa rahoituslaitoksista	60	50	51	33	35
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	40	55	60	60	64

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Ulkoisen rahoituksen ottamisen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	28	38	34	29	24
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
On lainaa rahoituslaitoksista	45	31	28	16	18
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	22	31	35	41	55

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

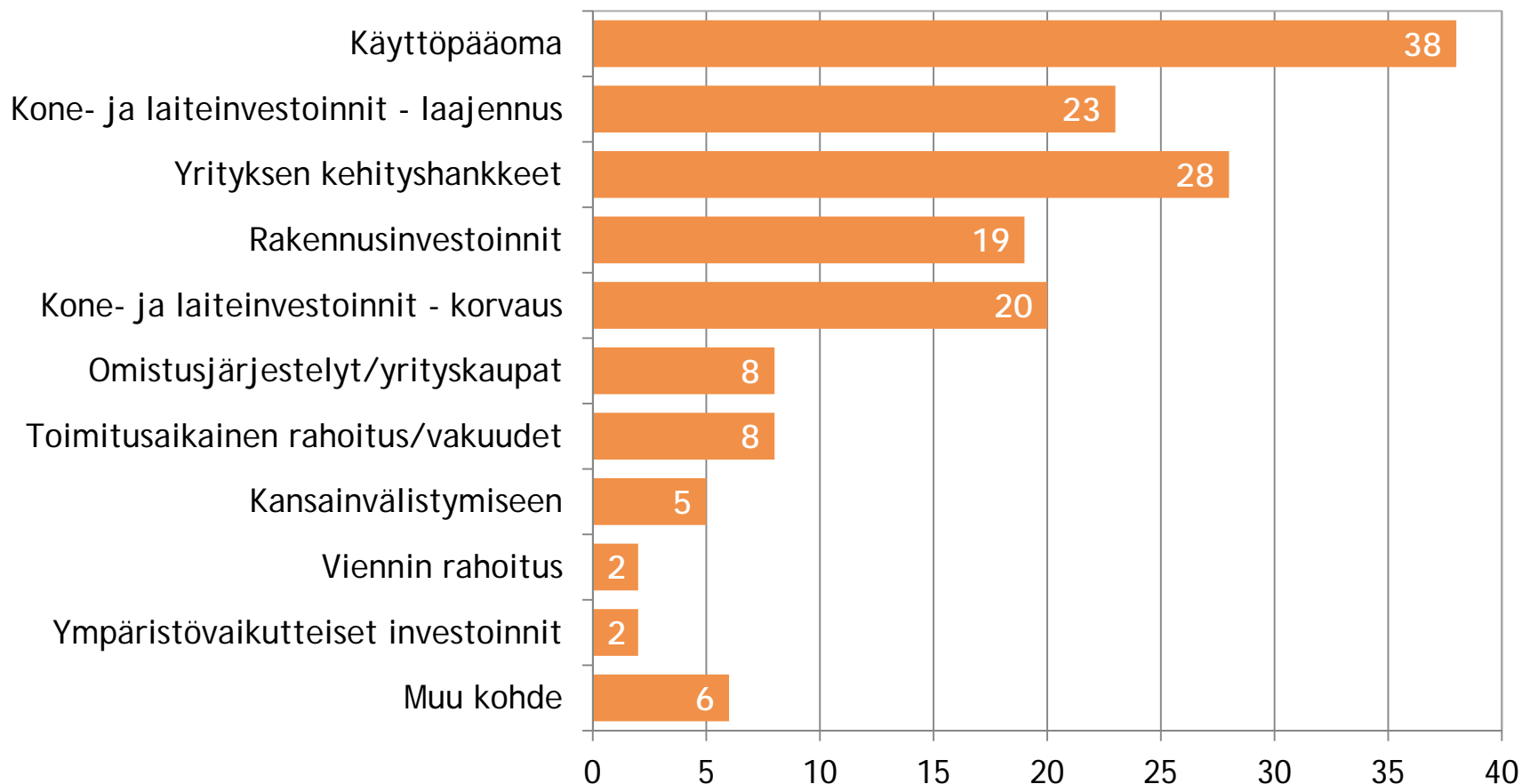

Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	24	37	31	20	21
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
On lainaa rahoituslaitoksista	53	29	21	8	10
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	18	29	32	40	39

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Ulkoisen rahoituksen tärkein käyttötarkoitus

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	20	18	19	9	23
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	23	30	21	11	22
Rakennusinvestoinnit	19	12	35	12	16
Ympäristövaikutteiset investoinnit	2	3	2	0	2
Käyttöpääoma	38	46	31	55	33
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	8	8	7	8	9
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	2	5	2	2	2
Kansainvälistyminen	5	9	2	9	5
Yrityksen kehityshankkeet	28	30	18	28	32
Toimitusaikaiset vakuudet	8	8	15	12	4
Muu tarkoitus/eos	6	1	5	6	7

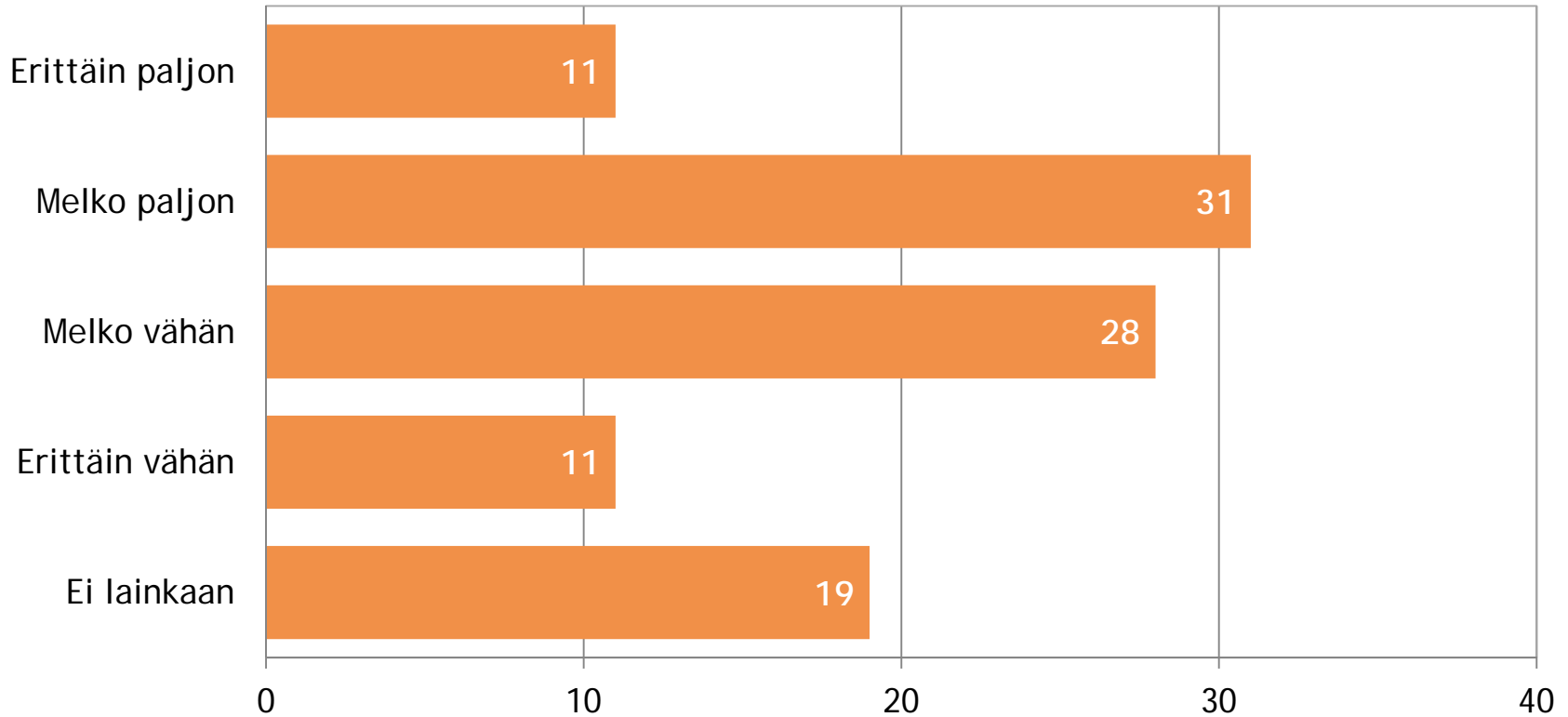
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet, %

	Pankki	Rahoitus-yhtiö	Finnvera	ELY-keskus	Tekes	Pääoma-sijoittaja	Vakuutus-yhtiö
Kaikki yritykset	75	22	26	16	11	14	3
Toimialoittain							
Teollisuus	72	21	36	20	17	16	8
Rakentaminen	78	26	24	14	8	13	4
Kauppa	81	12	29	16	7	16	2
Palvelut	73	23	24	15	11	14	1
Kasvuhakuisuuden mukaan							
Voimakkaasti kasvuhakuiset	64	17	43	29	34	38	4
Kasvuhakuiset	77	22	27	16	9	11	3
Asemansa säilyttäjät	80	23	20	10	2	7	3
Ei kasvutavoitetta	64	28	12	10	16	5	0
Perustamisvuoden mukaan							
ennen 1990	82	21	18	12	7	7	6
1990-1999	76	28	23	10	7	9	2
2000-2009	72	19	29	19	12	19	2
2010 jälkeen	69	19	38	23	15	25	1

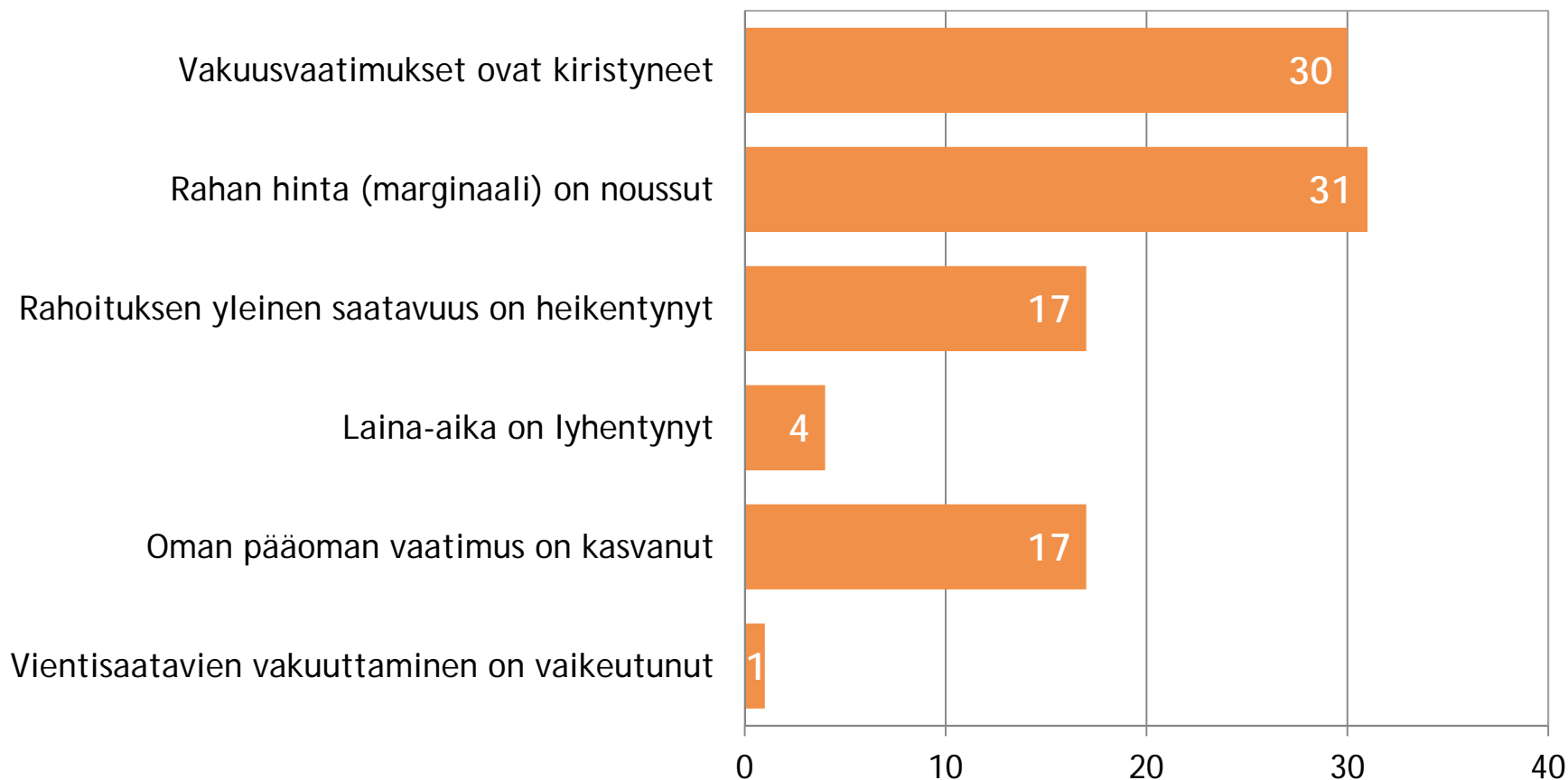
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Rahoittajien luottopolitiikan kiristyminen

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Yritysten rahoitusehtojen muutokset

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Ajankohtaiset kysymykset

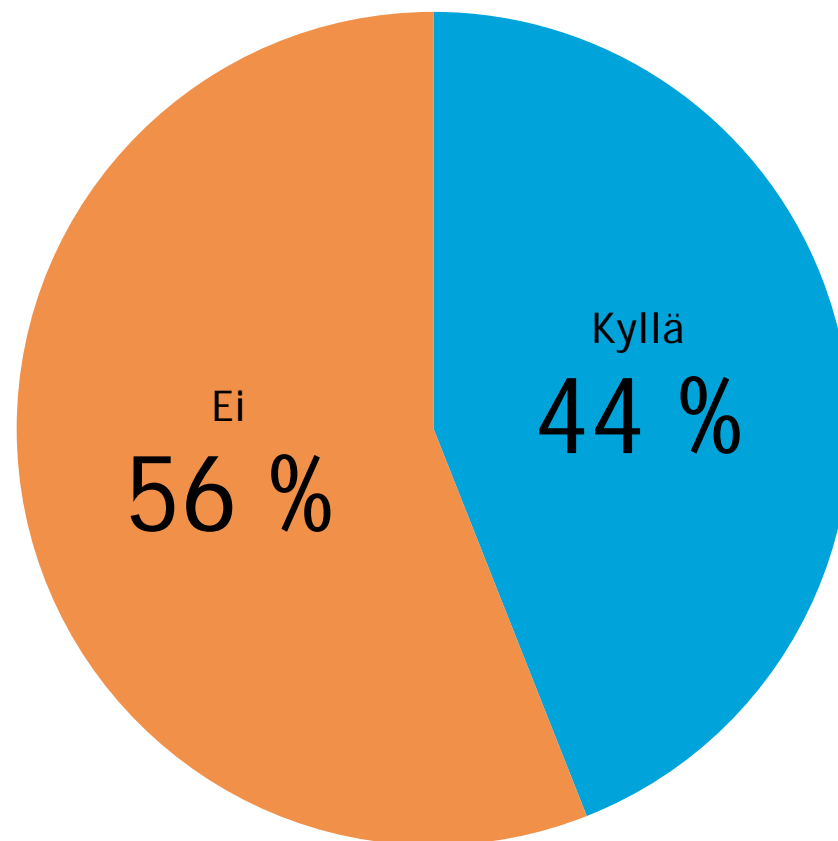
Yritysten omat maksuvaikeudet, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	20	26	21	23	18
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	23	19	23	15	37
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	20	21	21	20	15
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	20	20	22	19	

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

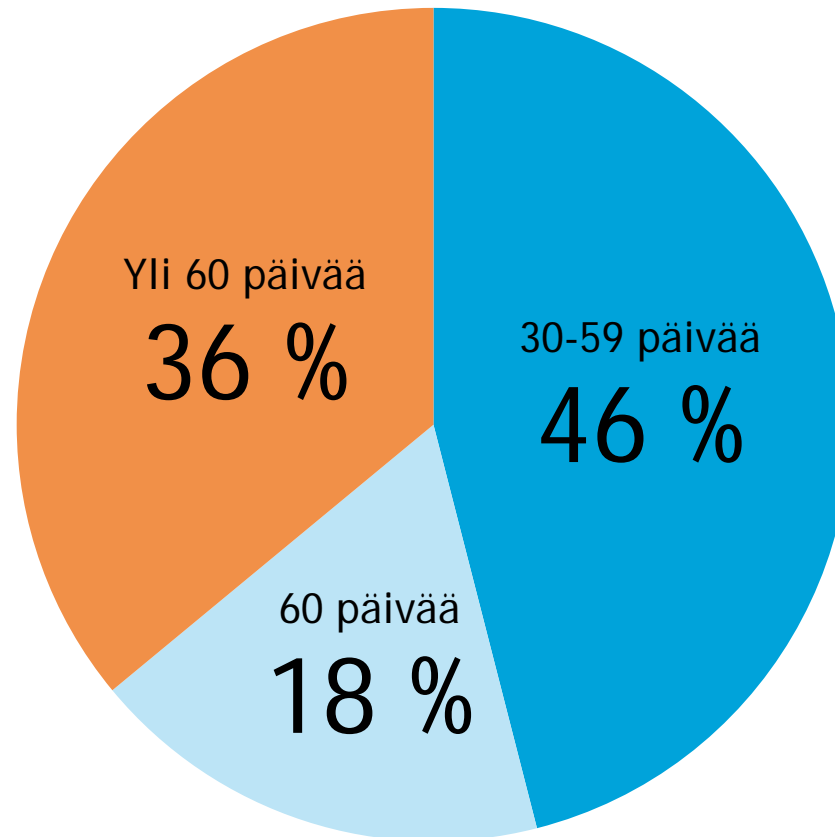

Vaatimukset yli 30 päivän maksuajoista

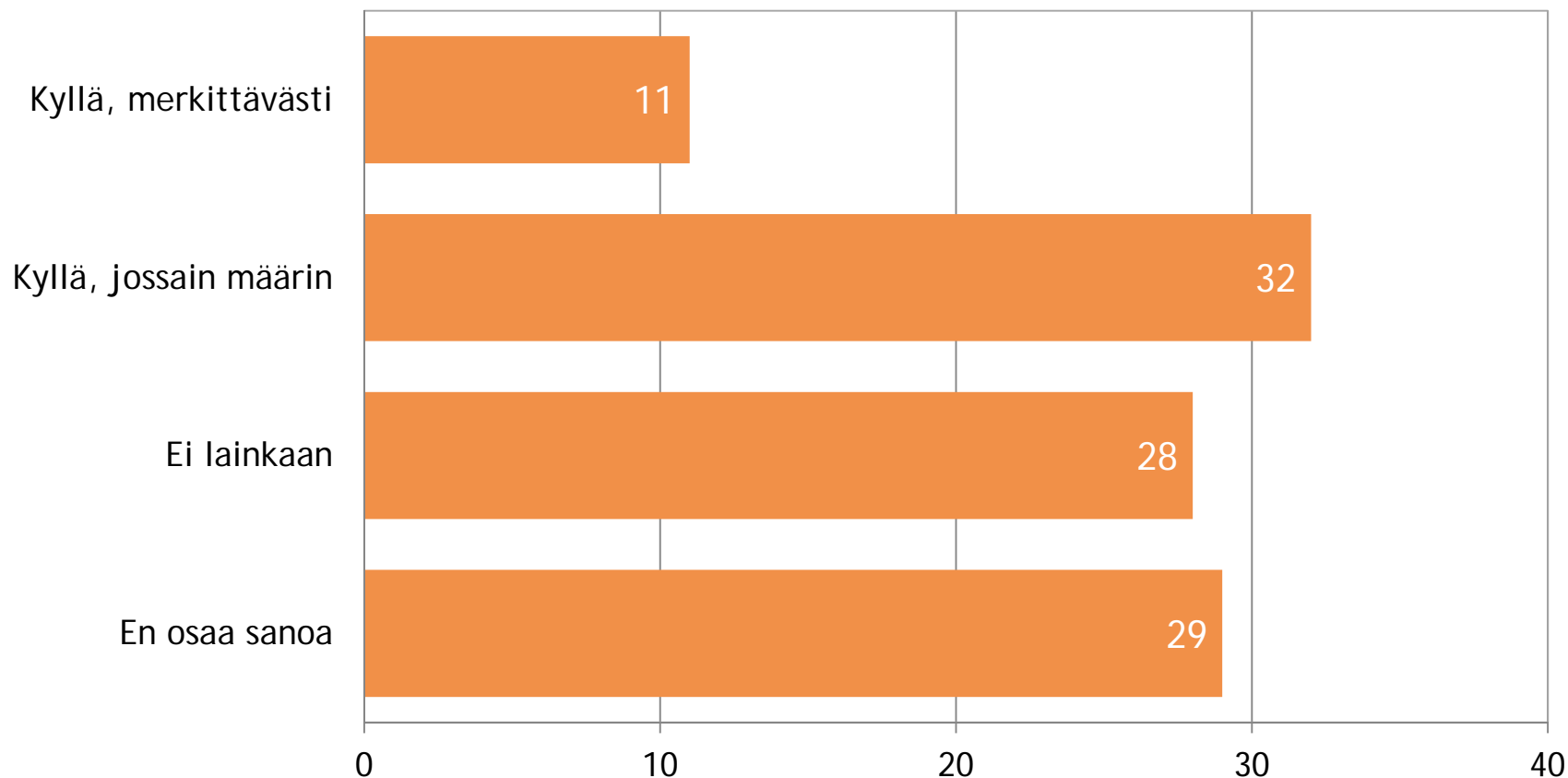
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Pisimmät maksuajat

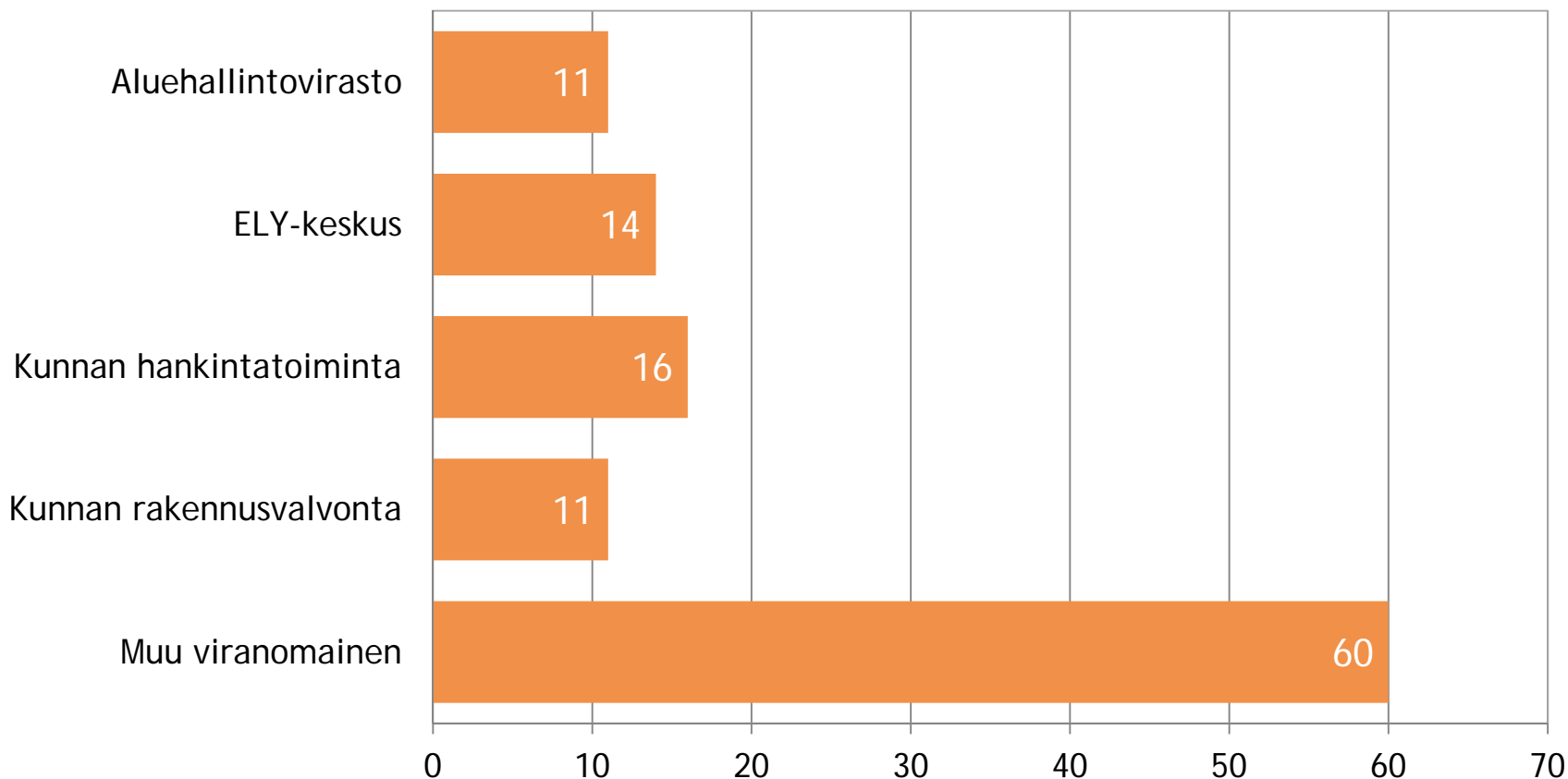
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Viranomaisten epäyhtenäiset tai epäoikeudenmukaiset käytännöt

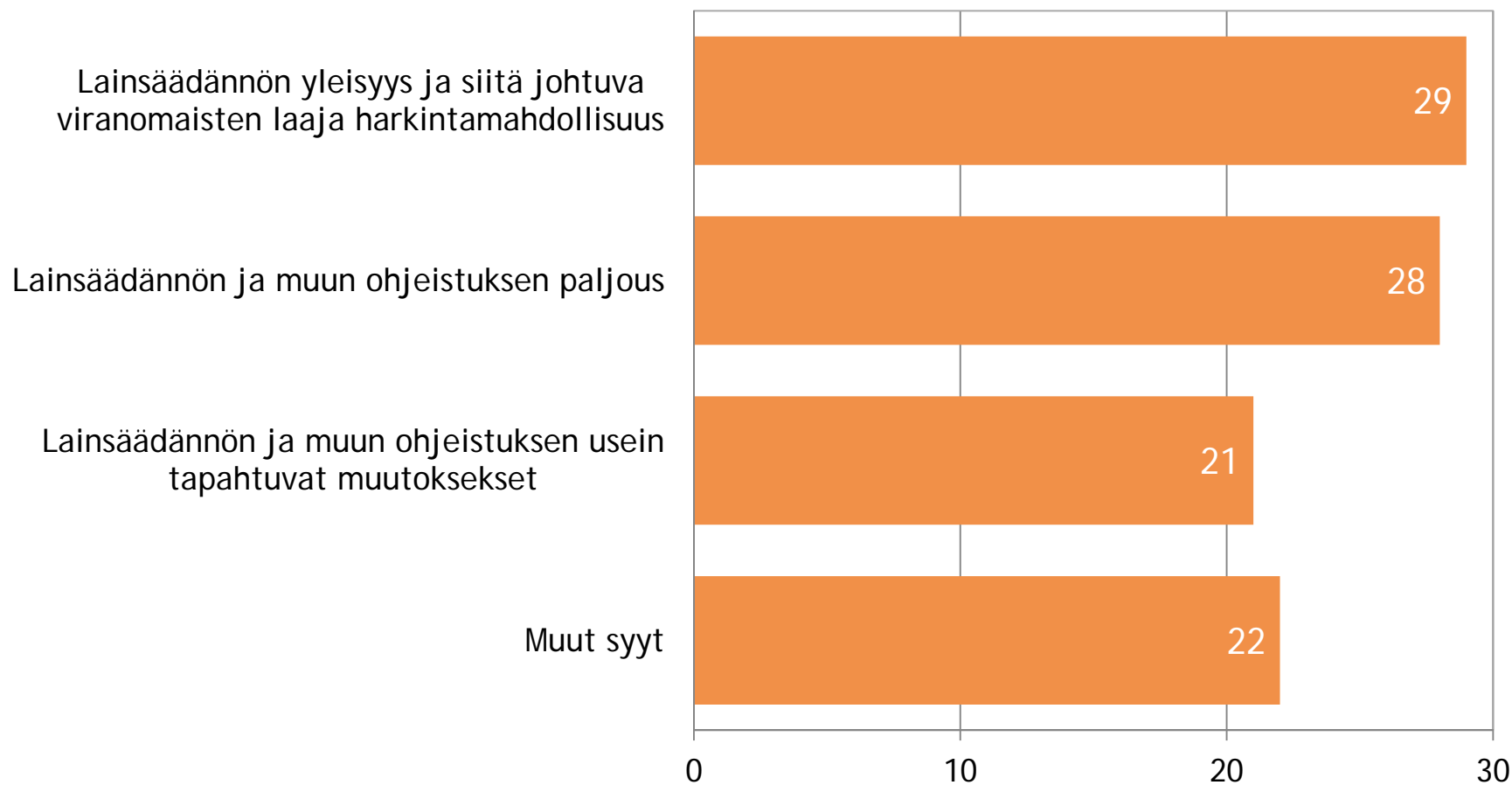
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Viranomaiset, joiden käytännöt olleet epäyhtenäisiä tai epäoikeudenmukaisia

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2013

Syyt viranomaisten epäyhtenäiseen toimintaan

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2013

Yhteenveto alueellisista tuloksista

Suhdannenäkymät alueittain 1/2

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyritysten odotukset viennin arvosta
Helsinki	3	27	13	-6	36
Pääkaupunkiseutu	10	29	13	0	29
Uusimaa	4	29	4	-10	23
Varsinais-Suomi	0	22	5	-8	38
Satakunta	6	14	-2	-13	31
Kanta-Häme	2	20	-2	-6	30
Päijät-Häme	-3	17	6	-16	5
Pirkanmaa	2	23	5	-16	54
Kymenlaakso	3	16	-3	-13	18
Etelä-Karjala	11	27	-3	-22	14
Etelä-Savo	-10	12	-8	-6	56
Pohjois-Savo	5	23	4	-8	40
Pohjois-Karjala	5	26	6	-14	50
Keski-Suomi	8	20	10	-17	42
Etelä-Pohjanmaa	3	20	1	-14	12
Pohjanmaa	11	27	9	-1	27
Keski-Pohjanmaa	5	24	6	-17	28
Pohjois-Pohjanmaa	10	26	9	-2	39
Kainuu	0	27	5	-12	62
Lappi	2	17	-2	-22	20
Koko maa	4	23	6	-9	33

Suhdannenäkymät alueittain 2/2

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto- kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Tuotekehityspa- nostukset
Helsinki	24	29	11	21	6
Pääkaupunkiseutu	30	26	9	23	5
Uusimaa	17	25	5	15	-3
Varsinais-Suomi	15	38	2	12	3
Satakunta	-6	39	-2	3	-7
Kanta-Häme	0	39	3	8	7
Päijät-Häme	-2	34	1	10	-2
Pirkanmaa	18	35	7	15	-3
Kymenlaakso	10	32	-3	12	-4
Etelä-Karjala	34	45	7	5	-2
Etelä-Savo	34	36	-4	13	15
Pohjois-Savo	20	34	10	12	-3
Pohjois-Karjala	10	40	6	15	-1
Keski-Suomi	18	33	2	11	10
Etelä-Pohjanmaa	-6	33	-2	6	-9
Pohjanmaa	30	36	11	17	7
Keski-Pohjanmaa	35	33	-1	13	3
Pohjois-Pohjanmaa	11	32	13	23	5
Kainuu	48	26	0	7	8
Lappi	15	27	7	18	0
Koko maa	17	33	6	14	2

YRITTÄJYYS

LUO ELIN-

VOIMAA!